

- de belastingdienst is voorzien van veel sterkere rechtsmaatregelen dan belastingplichtigen (termijnen, bevoegdheid informatie in te winnen, het lukraak opleggen van aanslagen ten behoud van rechten).
- de inspecteur kan de aanslag regelen zoals hij wil; dat kost geen moeite en geld. De belastingplichtige moet om gelijk te krijgen bezwaar aantekenen en eventueel in beroep gaan.
- ongelijkwaardig in die gevallen waarin omkering van de bewijslast plaatsvindt.
- de belastingbetaler is ongelijkwaardig in het traject tot de rechter.
- in tegenstelling tot belastingplichtige treedt de fiscus op vanuit een machtspositie.

De deelnemers van de rechterlijke macht vermelden:

- een belastingbetaler zal regelmatig "door de bomen het bos" niet meer zien.
- ingeschat wordt dat de belastingbetaler niet dan wel onvoldoende in staat is om ermee om te gaan.
- voor de gemiddelde belastingbetaler is dit "werkterrein" onbegaanbaar; een particulier in loondienst met een eigen huis en een hypotheek, plus rente op de bank, zal nog wel in staat zijn het aangiftebiljet in te vullen (de grove forfaits geven weinig ruimte tot discussie); voor iedere andere gemiddelde belastingbetaler houdt het daarmee op en blijft nog slechts de weg naar de professionele beroepsgemachtigde over.
- de belastingwetgeving werkt redelijk, is echter te detaillistisch en daardoor te tijdrovend en kostbaar in de uitvoering.
- de wetgeving is voor de gewone belastingbetaler te ingewikkeld en verfund. De beoogde draagkrachteffecten worden ten gevolge van fraude en ontgaan met behulp van duurbetaalde adviseurs niet bereikt.
- vereenvoudigingen zijn vaak het tegendeel.
- er is teveel abracadabra voor hem of haar.
- er is teveel onoverzichtelijk. Er zijn teveel vraagpunten.

3.8.8.3b Het uitgangspunt van de niet-verplichte procesvertegenwoordiging

Het tegenwicht van de rechter voor de ongelijkwaardigheid van procespartijen is mede noodzakelijk, omdat de belastingbetaler niet verplicht is om zich bij fiscale procedures te laten vertegenwoordigen door een deskundige (beginsel nr. 7 en artikel 41 AWR). Van hem wordt verwacht dat hij zichzelf kan vertegenwoordigen, waardoor hij zich de kosten bespaart van procesvertegenwoordiging (beginsel nr. 8).⁸⁴⁵

De verwachting dat de belastingbetaler het ook zonder een procesvertegenwoordiger kan stellen, impliceert een belastingwetgeving die door iedere belastingbetaler zelf is te interpreteren. Dit is echter niet het geval. Bovendien blijken burgers niet altijd over voldoende sociale- en juridische vaardigheden te beschikken en is niet iedere belastingbetaler bestand tegen de psychische- en emotionele druk van een fiscale

⁸⁴⁵ A.G. van Galen, H.P.H.J.F. van Maarseveen[23]: " Het beginsel van de niet verplichte rechtsbijstand betekent dus dat partijen vrijheid hebben zelf te bepalen of en hoe zij met behulp van iemand anders zullen procederen etc.." ; "Dit betekent een grotere vrijheid dan in het civiele recht. Niet alleen omdat de verplichte vertegenwoordiging ontbreekt, maar vooral omdat men niet verplicht wordt een raadsman te nemen. In het burgerlijk procesrecht is de verplichte procureurstelling feitelijk allang veranderd in verplichte bijstand door een advocaat; hoe deskundig men ook is en hoezeer men ook alleen behoefte zou hebben aan een procureur, men ontkomt daar niet aan de kosten van een advocaat." (blz.51); " Het grote voordeel van het ontbreken van bijstandswang springt in het oog. Een belangrijke financiële barrière wordt weggenomen etc.." (blz. 52)